

Venus vraagt Vulcanus om nieuwe wapens voor Aeneas
Aeneis VIII, v. 374-393

SAMENVATTING

Terwijl Aeneas bij Euander hulp en bondgenoten gaat zoeken voor de strijd tegen Turnus, zorgt Venus ervoor dat Aeneas een nieuwe wapenrusting krijgt. Vulcanus, haar echtgenoot en dus 'stiefvader' van Aeneas, moet die smeden, naar het model van Hephaestus, die in de *Ilias* op een gelijkaardige vraag van Achilles' moeder Thetis inging (zang 18, v. 369-468). Venus spreekt een klassieke 'suasoria' uit waarin ze allerlei retorische middelen aanwendt, maar uit het antwoord van Vulcanus blijkt dat die niet nodig zijn: Venus is de verleiding in persoon en tegen haar charmes is geen verzet mogelijk. Hij gaat dan ook heel vroeg in de ochtend, nog in de roes van Venus' omarming, aan de slag, zoals een ijverige huisvrouw.

WAT VOORAFGAAT: *AENEIS VIII, v. 369-373*

Nox ruit et fuscis tellurem amplectitur alis.
At Venus haud animo nequiquam exterrita mater
Laurentumque minis et duro mota tumultu
Vulcanum adloquitur, thalamoque haec coniugis aureo
incipit et dictis divinum aspirat amorem:

De nacht valt in en legt haar donkere vleugels rond de aarde,
als Venus, niet voor niets geschokt en moederlijk bezorgd
door 't harde oproer en de dreigingen vanuit Laurentum,
haar man Vulcanus toespreekt in hun gouden slaapvertrek
en in haar woorden goddelijke liefde mee laat klinken:*

TEKST: *AENEIS VIII, v. 374-393*

“Dum bello Argolici vastabant Pergama reges
debita casurasque inimicis ignibus arces,
non ullum auxilium miseris, non arma rogavi
artis opisque tuae, nec te, carissime coniunx,
incassumve tuos volui exercere labores,
quamvis et Priami deberem plurima natis,
et durum Aeneae flevissem saepe laborem.
Nunc Iovis imperiis Rutulorum constitit oris:
ergo eadem supplex venio et sanctum mihi numen
arma rogo, genetrix nato. Te filia Nerei,**

* Vertaling M. D'Hane-Scheltema.

** filia Nerei = Thetis, moeder van Achilles.

te potuit lacrimis Tithonia flectere coniunx.^{***}
Aspice qui coeant populi, quae moenia clausis
ferrum acuant portis in me excidiumque meorum.”

Dixerat et niveis hinc atque hinc diva lacertis
cunctantem amplexu molli fovet. Ille repente
accepit solitam flammam, notusque medullas
intravit calor et labefacta per ossa cucurrit,
non secus atque olim tonitru cum rupta corusco
igne rima micans percurrit lumine nimbos;
sensit laeta dolis et formae conscia coniunx.

WAT VOLGT: *AENEIS* VIII, v. 394-415

De god, vervuld van eeuwige verliefdheid, zegt haar:
‘Wat smeek je nog met lang omhaal? Waarom geen vertrouwen
in mij gesteld, godin? Als jij ook vroeger zoveel zorg
gevoeld hebt, had ik die Trojanen toch van wapens kunnen
voorzien! Het lot noch Jupiter had zich verzet als Troje
en Priamus nog tien jaar langer hadden standgehouden.
Maar nu, als jij je voorbereidt op oorlog, als dit jou
zo bezighoudt – al wat ik met mijn smeedkunst bij kan dragen,
al wat van staal of vloeibaar glansmetaal en met de kracht
van vuur of blaasbalg smeedbaar is, is jou gegund. Vertrouw
op eigen kracht, ook zonder smeken.’ En na deze woorden
omarmt hij haar naar zijn begeerte, voelt dan door zijn lichaam
een zoete loomheid trekken, warm genesteld in haar schoot.
Wanneer de nacht al halverwege is, en slaap en moeheid
geweken zijn – dat vroege uur waarop een huisvrouw weer
haar dagtaak opneemt en zich aan Minerva’s vaardigheden
en spinnewiel gaat wijden: uit de sluimerende as
wekt zij weer vuur op; nacht omringt haar werk, bij lamplicht deelt ze
aan haar slavinnen alle taken uit; zo blijft ze kuis
als echtgenote en als moeder voor haar jonge kinderen –
niet minder vlijtig en al even vlug verlaat de Vuurgod
het zachte bed om in zijn smidse aan het werk te gaan.*

^{***} Tithonia coniunx, echtgenote van Tithonus = de godin Aurora, moeder van Memnon, koning van Ethiopië.

* Vertaling M. D’Hane-Scheltema.